

kunder, og de to ansigter kommer først i fokus i selve det øjeblik, hvor Ivory klipper videre til næste scene. Han har god sans for landskaber, men han taber aldrig personerne af syne, og når han en gang imellem klipper fra halvtotale til longshots, er det kun, fordi landskabet spiller en psykologisk rolle i den pågældende scene. Hans interiører er ofte diffuse i belysningen som flere af de første ny-bølgefilm. Han benytter ikke mange kamerabevægelser, undtagen i de scener, hvor der spilles skuespil. Han har øjensynlig hele tiden holdt sig for øje, at skuespilopførelserne ikke måtte blive blot affotograferinger. Smukkest er bevægelsen på det sted, hvor vi overværer en opførelse af »Helligtrekongersaften«. Ganske langsomt lader Ivory kameraet køre tværs over scenen fra den ene kulisse til den anden, mens de agerende træder inden for billedrammen netop i det øjeblik, hvor deres replikker skal falde. Hans benyttelse af spejlbilleder er også meget original og hænger nært sammen med den førortaltale *pars pro toto*-fotografering, der har mange mindelser om »Au hasard, Balthazar«.

Rollen i »Shakespeare Wallah« er besat med en række skuespillere, der i det daglige liv har samme funktion og omtrent samme familiære relationer, som de har i filmen. Deres spil er glimrende, og *Felicity Kendall*, der spiller Lizzie, har ét af de mest udtryksfulde ansigter man mindes at have set i lange tider. Ivory har udtalt at han gerne ville lave endnu en film med hende. Den skulle foregå blandt engelskinderne i London og den skulle tage sin begyndelse dér, hvor »Shakespeare Wallah« slutter. *Ib Lindberg*

Le vieil homme et l'enfant (Den gamle mand og drengen)

Prod.: Pac - Valoria - Renne Production, Frankrig 1966. Udlejning: Gloria. Instr.: Claude Berri. Manus.: Claude Berri, Michel Rivelin, Gerard Brach. Efter: Berri's story. Foto: Jean Penzer. Klip: Sophie Coussein. A.d.: G. Levy & M. Petri. Musik: Georges Delerue. Medv.: Michel Simon, Luce Fabiole, Alain Cohen, Roger Carel, Paul Preboist, Charles Denner, Jacqueline Rouillard, Aline Bertrand, Sylvine Delannoy, Marco Perrin, Elizabeth Rey. Prem.: 18.1. 1968, Alaxandra. Længde: 90 min. 2395 meter/rød.

Claude Berris debutfilm er et lille stykke erindringspoesi med en uventet perspektivrigdom i skildringen af en lille jødisk drengs samvær med en forstokket gammel »onkel« på landet i Frankrig under krigen. Berri lægger ikke skjul på erindringen, *genkaldelsen*, som filmens udgangspunkt. Drengen var otte år i 1943, får vi straks at vide, og parallelt med de første scener, der viser os drengens aktivitet og gale streger sammen med kammeraterne i Paris (de stjæler legetøj i en forretning, ryger på toiletet osv.) kommenteres genoplevelsen på lydbåndet: »Min skæbne var at skaffe dem (forældrene) bekymringer« – og efter flere gale streger: »Efter dette kunne man ikke længere være i tvivl om vor afstamning – Langmann var ikke længere et navn fra Alsace.« Situationen er ridset op, den lille

familie er jødisk, og drengens virkelyst skaber uheldig opmærksomhed om ham og forældrene, og kan afsløre deres identitet.

Herefter vælger filmen at give sig genoplevelsen i vold; fra det øjeblik drengen kommer på landet og møder den gamle Pépé, opleves filmen som nutid. Den følger nu med udelte opmærksomhed det på én gang enkle og subtile spil mellem to personligheder, der – skønt aldersmæssigt to modpoler – nærmer sig hinanden i hengivenhed og venskab. Pépé føler sig »distanceret af begivenhederne«, for han oplevede 1914 som en *folkefront* og har denne gang mindre energi til at kaste sin sympati ind i begivenhederne. De opleves også af andre end ham som perifere, fjerne signaler om at verden uden om er af lave. Krigen i denne landsby i Dauphine er radioens bulletiner og kodemeddelelser, lyset der går ud, generatorer på bilerne, byttehandler med naturalia, og truende plakater på husmurene.

Pépé er fuld af fordomme og tilkendegiver hyppigt en forstokket antisemitisme. Drengen har haft sit besvær med at lære et nyt navn og en ny identitet (»En dreng i din alder bør kunne sit navn«, formanede faderen inden afrejsen fra Paris, men fik svaret: »Jamen, det er jo ikke mit navn!«), og der er åndeløse øjeblikke, hvor han går i stå midt i Fadervor eller har svært ved at forholde sig upåvirket i de stadigt tilbagevendende samtaler om jøderne. Men han lærer at spille med, lærer at ramme Pépés fordomme, samtidigt med at han også møder diskriminationen fra en anden kant: de jævnaldrende i skolen reagerer på den fremmede fugl, pariseren.

Det er udtryk for filmens sikre kunstneriske balance, at sandheden om den lille Claude aldrig røbes for Pépé, at vi spares for den nemme afsluttende sentimentalitet. Måske har Pépé haft sine anelser til sidst, måske ikke. For filmen er det uvæsentligt.

Men det er også udtryk for filmens blufærdighed, den lever på det antydende og implicite, og jagter ikke de bastante konstateringer. Det psykologiske mønster er fintvævet og uden skematik. Kameraet følger personerne med diskret opmærksomhed, lader handlingen udfolde sig inden for billedrammen i foretrukne totale og halvtotale indstillinger. Subjektivt kamera anvendes en gang imellem som et middel til at give diskret indsigt i drengens situation. Da han er med Pépé til messe ses præsten skråt nedefra i en vinkel, der også udtrykker drengens fremmedhed over for den pågældende situation og en kirkelig handling, der i hans øjne må være nærmest uforståelig.

Berris debut når betydeligt længere i sin personkarakteristik end flertallet af de film der giver sig af med at psykologisere med facit i ærmet. Den røber, at Berri er en filmkunstner med stor menneskekundskab og tillige ejer en sjælden fortrolighed med barnets verden. Det er vidunderligt, at en af filmkunstens største skuespillere, Michel Simon, lever så stærkt i denne film og naturligt følger træk af sin egen personlighed ind i den (kærligheden til dyrene f. eks.); det er dog ikke mindre vidunderligt at en ung debutant så forbløffende sikkert formår at placere ham i filmens struktur uden at dens balance forrykkes afgørende. *Øystein Hjort*

Le Départ (Starten)

Prod.: Elizabeth Films Prod. (M. Urban), Belgien 1967. Udlejning: Athena/Camera. Instr.: Jerzy Skolimowski/ass.: Jean-Emile Caudron. Manus.: Skolimowski, Andrej Kostenko. Foto: Willy Kurant. Klip: Bob Wade, N. Beckmans. Musik: K. T. Komeda. Medv.: Jean-Pierre Léaud, Catherine Dupont, Jacqueline Biz, Paul Roland, Leon Dory, Georges Obry, Lucien Charbonnier, John Dobrynine, Bernard Graczyk, Maxane, Marthe Dugard, Jacques Cor-tois. Prem.: 6.2. 1968, Camera. Længde: 89 min. 2510 meter/grøn.

Bonnie and Clyde (Bonnie og Clyde)

Prod.: Tatira-Hiller/Warren Beatty, USA 1967. Udlejning: Paramount. Instr.: Arthur Penn/ass.: Jack N. Reddish. Manus.: David Newman, Robert Benton. Foto: Burnett Guffey (t-c). Klip: Dede Allen. Musik: Charles Strouse. A. d.: Dean Tavoularis. Medv.: Warren Beatty, Faye Dunaway, Michael J. Pollard, Gene Hackman, Estelle Parsons, Denver Pyle, Dub Taylor, Evans Evans, Gene Wilder. Prem.: Kinopalæet, ASA Bio 21.2. 1968. Længde 111 min. 3060 meter/gul.

Les demoiselles de Rochefort (Pigerne fra Rochefort)

Prod.: Parc Film/Madeleine, Mag Boddard, Gilbert de Goldschmidt, Frankrig 1967. Udlejning: Constantin. Instr.: Jacques Demy/2nd unit: Charles Chieusse, ass.: Michel Romanoff. Manus.: Jacques Demy. Foto: Ghislain Cloquet (e-c/print i t-c/Franscope/35 mm). Klip: Jean Hamon. A.d.: Bernard Evein. Musik: Michel Legrand. Koreografi: Norman Maen. Sp. effects: Louis Seurat. Medv.: Catherine Deneuve, Françoise Dorleac, George Chakiris, Grover Dale, Danielle Darrieux, Michel Piccoli, Gene Kelly, Jacques Perrin, Jacques Riberolles, Henri Crémieux, Patrick Jeanet, Genevieve Thénier, Pamela Hart, Leslie North, René Bazart, Dorothée Blank, Agnès Varda, Daniel Mocquay, Peter Ardran, Sarah Butler, Jane Darling, Lindsay Dolan, Keith Drummond, Taira Fernando, Johnny Greenland, David Hepburn, Alix Kirsta, Tony Manning, Connel Miles, Nicky Temperton, Wendy Barry, Ann Chapman, Tudor Davies, John MacDonald, Maureen Evans, Sarah Flemington, Leo Guerard, Bob Howe, Jerry Manley, Tom Merrifield, Albin Pahernik, Barrie Wilkinson, Maureen Willsher. Prem.: 8.1. 1968, Imperial. Længde: 126 min. 3465 meter/rød.